

Zaprimljeno: 20.11.2008.

Izvorni znanstveni članak

UDK: 376.5

RIZIČNA PONAŠANJA MLADIH I NJIHOVA PERCEPCIJA OČEKIVANIH POSLJEDICA ZA RIZIČNA PONAŠANJA OD STRANE RODITELJA

Martina Ferić Šlehan**Josipa Mihić****Neven Ricijaš**Odsjek za poremećaje u ponašanju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

SAŽETAK

Cilj rada je utvrditi razlike u manifestiranju rizičnih ponašanja mladih s obzirom na spol ispitanika i razred koji pohađaju te utvrditi procjenjuju li mladi različito vjerojatnost discipliniranja za rizična ponašanja od strane roditelja s obzirom na spol i razred koji pohađaju. U istraživanju je sudjelovalo 498 srednjoškolaca. Podaci su obrađeni deskriptivnom analizom, Hi-kvadrat testom te složenim analizama varijance 2x4 (spolxrazred). Analiza razlika uključivanja u rizična ponašanja u zadnjih 12 mjeseci s obzirom na spol pokazala je kako postoje razlike u izvještavanju o nasilnom ponašanju i činjenju kaznenih djela, pri čemu muški ispitanici izvještavaju o češćem uključivanju u navedena ponašanja. S obzirom na razred koji ispitanici pohađaju, značajne razlike u učestalosti uključivanja u rizična ponašanja dobivene su za konzumaciju alkohola i neodgovorno seksualno ponašanje u što se češće uključuju učenici viših razreda. Analizom podataka je utvrđeno kako roditelji češće discipliniraju žensku djecu te djecu niže kronološke dobi (početak pohađanja srednje škole). Dobiveni podaci skreću pozornost na svojevrsnu neusklađenost učestalosti roditeljskog discipliniranja i učestalosti uključivanja mladih u rizična ponašanja.

Ključne riječi: rizična ponašanja, mladi, roditelji, discipliniranje

UVOD

Rad se temelji na istraživanju provedenom u okviru znanstvenog projekta «Zajednice koje brinu kao model prevencije poremećaja u ponašanju», voditeljice prof. dr.sc. Josipe Bašić. Projekt se provodio od 2003. godine na Sveučilištu u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u suradnji s Upravnim odjelom za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije. Projektom su obuhvaćena četiri šira lokaliteta: Labin, Kršan, Sv. Nedjelja; Pazin, Tinjan, Sv. Petar u Šumi; Poreč, Vrsar, Višnjani, Pula; Medulin te Svetvinčent. Rad na projektu je pratio korake (1) spremnost i mobilizacija zajednice za prevenciju, (2) procjena potreba u zajednici, (3) procjena resursa u zajednici, (4) stvaranje prioriteta na lokalitetu, (5) razvoj, implementacija i evaluacija

postojećih/novih programa prevencije te (6) evaluacija modela prevencije poremećaja u ponašanju. Navedenim projektom su obuhvaćena prva četiri koraka, dok se rad na posljednja dva koraka (koraci 5 i 6) nastavio u projektu «Zajednice koje brinu - razvoj, implementacija i evaluacija modela prevencije poremećaja u ponašanju u zajednici»¹.

Rezultati prikazani u ovom radu prikupljeni su unutar koraka (2) - procjena potreba.

Rizična ponašanja mladih

Rizična ponašanja mladih pojava su određena opasnostima ili negativnim ishodima u smislu zdravlja, te psihosocijalnog i kognitivnog funkcioniranja u odrasloj dobi. Mnogi autori (Centres for Disease Control and Prevention, 1996; Dinwiddie, 1994; Kann

¹ Projekt je financiran od MZOŠ-a i Istarske županije, izvodi se u suradnji Sveučilišta u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije, voditeljica prof.dr.sc. Josipa Bašić